

PROGRESUL

Abonamentul :

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Școala viitorului

de Gheorghe Jianu.

I.

În programul „Progresului” nostru am anunțat între altele, că „vom țintui cu condeiul țelul și binefacerile învățaturii. Vom sprijini școala și strădania învățătorilor noștri”. Ne-am și ținut, pecit ne-a fost omește posibil, de program. Am arătat și explicat, pe înțelesul tuturor, sărbătorile de peste an; totașa am analizat și explicat temelia școlii îngeneral, și în special promovarea prin școală a vieții noastre culturale.

În mai multe articole pedagogice am arătat greșalele fundamentale ale școlii de azi, și totodată am „îndrăznit” a ne spune pe față și părerea asupra reformelor cari azi-mîne vor rezbi a îndrepta pașii șovăitorii ai învățămîntului public. Visul lui Mantegazza, despre care am pomenit în „O problemă pedagogică”, se apropie de realizare. Se apropie vremea cînd va fi osîndită tortura elevilor, nu numai prin teorii și vorbe profetice ca acum, ci prin reducerea faptică a timpului școlar și ridicarea cu desăvîrșire a pedepselor, remășite ale barbariei din trecut.

Sînt mulți cari și azi văd clar prăpastia în care va ajunge omenirea prin siluirea copiilor la „învățatură”. Cea mai eclatantă dovadă a fundamentului șubred al sistemelor școlare de azi e născocirea atîtor metoada peste metoade, cari toate vădesc ne-

putința firească de face bunăoară pe un copil oe 7 ani să ridice un sac de faină, pe care nici nu-l poate clinti din loc. Dar mal ales a cere ca toți copiii dintr'o clasă, cu înclinări și aptitudini felurite, să isprăviască același lucru.

Va veni vremea cînd se va înlătura rătăcirea zilelor noastre, cînd meseria dascălilor va fi înlocuită prin dragostea de copii; cînd va fi deajuns ca copiii să fie îngrijiți în familie, ear cursul în șcala primară să se înceapă la 10 ani, și numai în timpul dinaintea amnezului, avînd copilul țaranului să urmeze până la 15 ani, ear cei cu talente alese, să treacă în școala medie la vîrsta de 12 ani.

Repet, însă, ce-am mai zis și altedăți, că o greșală mare rezidă și în faptul regretabil, că azi numai Germanii își bat capul mai dinadins cu pedagogia. Celelalte popoare așteaptă să le pice mura 'n gură. Germanii însă au desfășurat cea mai mare energie și întru reformarea învățămîntului. Astfel un corespondent al „Românului” raportează despre o nouă încondeiare desemnînd matca învățămîntului de mîne. Anume într'o ședință recenta a societății culturale „Goethebund” din Berlin, la care a participat un public extraordinar de număros, vestitul scriitor dramatic *Ludvig Fulda*, președintele societății, a zis următoarele:

„Premisa libertății, gîndirii, sînt spiritele libere, ear premisa spiritelor libere trebuie căutată în educație, adecă în școală. Asemenea unei cladirii dărăpănite antice cu adaogări moderne, relativ foarte neînsemnate și modeste, această școală viețuește în tim-

purile noastre, adecă în acest secol al 20-lea și mai departe ca străină și înstrăinatoare! Spiritul scolasticismului din care a răsărit, planează îngreunător și omorîtor, ca un duh rău, atît asupra elevilor cît și asupra profesorilor. Nu ce se învață, ci cum se învață, e faptul care ne interesează pe noi. Într'o luptă înverșunată trebuie ca excelenții pedagogii ai noștri, al căror număr constat a nu fi prea mic, să cadă raniți, să-și verse sîngele. *Molochul* grozav, căruia i-se jertfește orce ambiție pedagogică superioară, orce considerații față de anumite predispoziții individuale, orce acțiune de reciprocitate dintre educatori și educați, se cheamă *planul de învățămînt*. Și până erî se considera încă împovărarea memoriei și surmenarea creierului, de singurul mijloc al învățămîntului! Și care e rezultatul? Omul uită cît se poate de repede cunoștințele, cari i-s'au imprimat cu forța la școală, avînd împotriva lor până la moarte un sentiment profund de averșiune. Noi pretindem să nu i-se răpiască tînerimii aceia ce e al ei: tîneretele! Copilăria își are scopurile ei consfințite! Acoperit de aplausul furtunos al auditorului, își termina Fulda magistralul său preludiu cu următoarea frază: „lupta pentru viitorul școlăi coincide cu lupta pentru viitorul națiunii. Dacă noi începem războiul pentru o altă școală, pentru una mai liberă, mai veselă, avem conștiința că ducem la îndeplinire o datorință națională. Deoarece în lupta de întrecere a popoarelor va birui acel popor, a cărui tînerime va aduce cu sine, în fața pretențiilor mari ale secolului, cea mai potrivită armatură,

FOILETON.

Ciobanul și balaurul.

— Poveste. —

A fost odată un cioban, care păzindu-și oile, uneori cînta din fluer, alteori, culcat într'un cot, privia norii și munții, ori să uita la oi și pe cîmpia verde.

Într'o zi de toamnă, pe vremea cînd șerpii își caută culcușul subt pămînt ca să petreacă earna, ciobanul nostru, culcat la pămînt, cu capul răzimat pe mină, se gîndia așa și pirotia de somn.

Deodată, mare minune! Eată că din toate părțile se adun șerpii cîtă frunză și earbă și toți se îndreaptă spre o stîncă care se ridica în fața ciobanului. Fiecare șarpe, îndată ce ajungea la stîncă, lua pe limbă un fir de earbă și-l punea pe stîncă. Stîncă se crăpa și șerpii întrau unul după altul într'însa.

Ciobanul se sculă, încredință cînelui său, Dunaî, turma sa, hotărîndu-l s'o ducă acasă, ear el se îndreptă spre stîncă.

— Trebuie să văd ce-i cu earba aceasta și unde se duc șerpii aceștia? se gîndi el.

Rupse un fir de earbă și atinse stîncă care se deschise. Întră și deodată se găsi într'o peșteră ai cărei pereți strălucia de aur și argint. În mijlocul peșterii se afla un jălț de aur; pe acest jălț stetea încolăcit un șarpe mare și dormia.

Împrejurul jălțului erau îngrămădiți miî de șerpi cari asemenea dormiau, niciunul nu se mișcă cînd a întrat ciobanul în peșteră.

Deocamdată locul acesta îi plăcu ciobanului, și se plimbă dejurîmprejur de mai multeori, dar mai pe urmă îl cuprinse urîtul, își aduse aminte de oile sale și voi să plece.

— Am văzut, își zise el, ceiace doriaș să văd, de acuma s'o ștergi. Era ușor de spus: „s'o șterg”, dar cum? Stîncă se închisese în urma lui după ce a fost intrat. El nu știa ce să facă, ce să spună, ca să o deschidă, a trebuit să rămînă în peșteră.

— Dacă-i așa, hai să mă culc!

Se înfășură în sumanul său, se culcă și dormi. N'a dormit așa demult, cînd fu deșteptat de un zgomot.

Se ridică într'un cot și se uită împrejur: ochii îl dădură în lacrimi de atîta strălucire, pereții străluciau, jălțul aurit deasemenea, dar pe dînsul ședea bătrînul șarpe și de jurîmprejur șerpi puzderie, cari lîngeau jălțul împărătesc.

Deodată toți șerpii întrebă:

— A venit vremea?

Bătrînul împărat al șerpilor îi lăsă să vorbiască, peurmă ridică încet capul și zise:

— A venit vremea!

După ce spuse vorbele acestea, el se ridică în virful coziî drept ca o prăjină, se coborî de pe scaun pe pămînt și se îndreptă spre ușa peșterii. Puzderia de șerpi se luă după dînsul.

Ciobanul se întinde ca după somn, cască, se scoală și pleacă după urmele șerpilor.

— Unde se duc ei, am să mă duc și eu — se gîndi el.

Era ușor de spus: „mă duc și eu”. Dar cum? Împăratul șerpilor atinge stîncă care se deschide și iese cu tovarășii lui. Cînd și cel din urmă a ieșit, ciobanul dă să țîșniască și dînsul, dar stîncă i-se închisă în nas și părintele șerpilor îi șueră cu vocea ascuțită:

Merge bine, cine cumpără ghetete „Kobrák”, elegante și durabile! **Galoși veritabili de St.-Petersburg** pentru bărbați și femei se capătă numai în prăvalia de modă a lui

Articole pentru Cadourî de Crăciun, în mare depozit, pelîngă prețuri moderate.

JULIU WEISS în Oravița

înfine niciun popor n'are voie să treacă cu vederea glasul chemător ce răsare puternic din versiunea unui prea cunoscut proverb: *spune-mi cum faci educația tinerimii și-ți voi spune care va fi soarta ta!*

Nirvana.

I.

Nu prea știm ce va să zică vorba asta. Vorba asta înseamnă ceiace nu știm.*)

E o vorbă din legea hindustană. Acolo se ocupă preoții cu știința. Acolo e sfânt dintre ei acela care în viața lui luminează nu face altceva decât, adâncit în sine însuși, meditează la cea mai mare problemă a lumii: *ce este dincolo în lumea cealaltă?* Filozofii europeni au recunoscut religia hindustaneană ca cea mai adâncă filozofie. Dar cucit a străbătut mai afund meditația Brahminului în esența lucrurilor, cu atât mai mult au ajuns a descoperi cât de puțin știe. Pentru că cu cât știe omul mai mult, cu atât mai virtos bagă de seamă cât de mult mai este din ceiace nu știe.

Asta-i nirvana, față de care e cu mult mai optimistă filozofia Arabilor. Bătrînul Akiba a statorit că „nu-i nimic nou sub soare”. Subt această axiomă avem să înțelegem, că omenirea nu-i în stare să mai născociască nimic nou sub soare, căci toate s'au știut și mai înainte.

Și care dintre aceste două teorii are mai multă dreptate (căci amîndouă au dreptate) asta-i nirvana!

Se știe că praful de pușcă nu l-au inventat Germanii mai întâi, căci era descoperit de Chinezi cînd nici nu existau Germanii pe lume. Se știe că focul bizantic, atît de însemnat în războaiele din vechime, în ziua de azi nimeni nu-l mai poate produce, deși îi știm esența: ardea colosal de intensiv, chiar și în apă. (Azi se mulțumește lumea și uumai cu focul bengalic de pe bină).

În Europa înaintevreme nu era cultură așa mare, ca cea adusă de „sălbaticul popor ozmanic”. Spania bunăoară și azi e în mare întuneric decît pe vremea Arabilor.

*) Traducere din „Or. és Vidéke”.

— Prietene, trebuie să rămîi aici!
— Ce să fac eu acolo? Pospodăria voastră prea e pe sponci. Eu nu pot să dorm neconținut. Lăsați-mă să ies. Oile mele stau singure în cîmp, ear acasă mă așteaptă nevastă-mea, o arțăgoasă de nu-i afli păreche, vai de muzica ce-o să pășesc dacă nu mă duc de vreme acasă!

— Iți dăm drumul, numai dacă jurî de treiori că nu vei destăinui nimenui, unde ai fost și cum ai pătruns aici!

Ce să faci, Mocanul jură de treiori ca să poată scăpa.

— Dacă îți calci jurămîntul, are să fie rău de tine, șueră bătrînul șerpe, cînd îi dădu drumul.

Eată pe ciobanul nostru scăpat! Dar cîta schimbare se făcuse pe lume! Era toamna cînd a intrat în peșteră și acum se găsește primăvara. Incepură să-i tremure genunchii de spaimă.

— Găgăuț, găgăuț, ce sint am durmit toată earna; ce are să zică fameia mea?

Așa se gîndia ciobanul nostru pecînd se întorcia acasă. De departe își zări femeia: ea nu-l băgă de seamă, umblînd după treburî. Deocamdată nu voi să dea ochi cu dînsa, gîndindu-se la strașnicele muștrări ce aveau să-l întîmpine, de-aceia se ascunse în țarcul oilor. În vremea el se afla acolo, eată că se apropie de femeie un boer frumos și-o întrebă unde-i bărbatu-său.

Nevasta, începu să plîngă și povestește cum toamna trecută omul ei s'a dus cu oile la munte și nu s'a mai întors. Poate că l-au mîncat lupii, sau poate că vrăjitorii l-au stăși în bucăți.

În istorie s'a dovedit că s'au strecurat și greșeli, cum se adeverește prin cele mai noi descoperi științifice.

Știm cu toții că puternicele piramide egiptene au fost ridicate pentru glorificarea faraonilor. Așa se învață în școală, așa e scris și în „Tragedia omului”, că miî de sclavi au ridicat piramidele pentru satisfacerea ambițiunii cîteunui singur om.

Ei și asta nu-i așa *Piramidele sînt templele științelor.*

Baza piramidei e un patrat, avînd patru laturî treiunghiulare. În lăuntru sînt coridoare și sale mari. În cea mai mare sală e o coțcă, despre care s'a susținut că conține sicriul faraonului. Dar deunde! Laturea coțchei e unitatea măsurilor. Egiptenii au închis într'însa unitatea măsurilor, chiar așa cum bunăoară și azi la Paris omenirea ține încuiată ruda de argint originală.

(Va urma).

G. Ember.

„Drapelul“ scrie :

„Trebuie să ne punem pe lucru spre a ne întări, sub raport social și cultural, ca societate românească cu cultură național-românească.

Problema aceasta îi revine în primul rînd clasei noastre intelectuale, căci și primejdia înstrăinării culturale și sociale este cu mult mai mare și mai amenințătoare la clasa intelectualilor decît la popor, care trăind în mediul său propriu, este mai ferit.

Să căutăm a ne creia și susține în fiecare centru de viață românească, fie acela cît de mic, cîteo vatră de cultură națională și de viață socială românească. Să citim românește, să vorbim românește, să ne învățăm istoria noastră națională, să cultivăm artele românești, cu un cuvînt să scuturăm de penoi haina culturii străine și să dăm sufletului nostru hrană izvorită din cugetare și simțire românească. Să ne încheagăm sub raport social ca societate românească, să ținem laolaltă, să ne păstrăm bunele moravuri și să eliminăm cele apte a ne sparge și divizia. Să dăm suflet românesc tuturor ni-zuințelor noastre și să ne ferim de străinismul disolvant... Foarte bine. Ar mai rămînea, însă, a li-se croi și osînda celorce prin unele „centre culturale” fac altfel...

— Nu mai plînge, nevastă, zise ciobanul, eacă eu trăesc: lupii nu m'au mîncat și nici vrăjitorii nu m'au rupt în bucăți. Am trecut earna durmind în țarcul oilor!

El a îndrăznit să vorbiasc, făcîndu-și socoteala că față de străinul acela nu-i zice nimic.

Dar îndată ce a cunoscut vocea lui bărbatu-său, ciobanița noastră încetă de a mai plînge și începu să țipe:

— Să te trîzniască Dumnezeu nemernicule! Halal așa cioban mai zic și eu! Lasă oile în plata celui de sus, se culcă în țarc și doar me toată earna ca șerpi!

Mocanul își zicea într'însul că nevastă-sa are dreptate, dar cum el nu putea spune ce i-s'a întîmplat, tăcu și numai suflă un cuvînt.

Dar boerul acela frumos zise cătră femeie, că nu-i cu puțință să fi dormit el în țarc, că trebuie să fi fost în altă parte și că dacă voește să spună unde a fost, apoi capătă un bacșiș bun dela dînsul.

Ciobanița se înfurie amarnic pe bărbatu-său și voi să știe numai decît unde a fost? Boerul cel frumos o trimise în casă și îi făgădui parale ca să tacă din gură. Peurmă se puse să afle el însuși, unde a petrecut ciobanul earna.

II.

După ce plecă ciobanița, boerul cel frumos se făcu la loc ceiace era, adecă un vrăjitor din munți. Ciobanul îl cunoscu numai decît pentru că vrăjitorii au trei ochi. Vrăjitorul acela era un om

IGIENĂ.

Cauzele generale ale tuturor boalelor.

Alte cauze de boale sînt *mîncările*, fie ne-îndestulătoare, fie prea multe, fie că sînt rele. Bine dacă Românul n'ar considera mîncarea ca o umplătură de mațe, ci, ca hrană, care să repare ceiace a perdit organismul său cu munca și să-i dea și putere pentru ca să mai poată munci. Să facă, ce face lucrătorul din alte țări, care mîncă pe zi: 700 grame pîne 600 grame carne, 200 grame legume, 60 grăsimi și 40 grame zăhar și 2 ouă. Dar să sperăm, că și noi ne vom putea odată îmbunăți traiul așa.

Alte cauze de boale sînt diferiții *paraziți*: limbricii, panglicele, riia, etc.

Dar cei mai strașnici pricinuitoari de boale sînt *microbii*, niște pîngăni așa de mici, că nu se văd decît cu microscopul (ochianul), și trăesc pretutindenî, atît în pămînt cît și în apă și aer, precum și în mîncările și beuturile noastre, pe cari nu le ferbem sau coacem, cum ar fi pînea, brînză, măslinele și toate celelalte, pe cari chiar de le-am fert, dar le mîncăm reci și mai ales și lăsate descoperite, așa că s'a pus pe ele și praf și muște aducătoare de atîtea boli — pînă și de holeră.

Și așa microbii aceștia ne dau lingoarea și holeră și ciurma și anghina și oftica și sfreanțul și cîte altele... Pe unii microbi îi mîncăm sau bem odată cu mîncările și apa, cum e la lingoare, holeră, etc., pe alții îi respirăm, îi tragem în pept cu aerul, cum e cu oftica, ear alții intră, prin pelea noastră, dacă găesc cea mai mică șgîrietură, fie chiar numai o întepătură de purice și așa se capătă sfreanțul și chiar ciurma.

Însfîrșit sînt boli cari se *moștenesc*. Minunată slujbă face și moștenirea asta!... Fără ea n'ar mai fi niciun progres, căci ce poate să adune un singur om în toată viața lui, fie ea cît de lungă?... dar dacă ceiace a adunat el lasă moștenire la copii lui, și aceștia la copiii lor, și așa mai departe, atuncî se adună mult de tot, și acest *mult*, dacă reprezintă însușiri bune fie la corp fie la minte, vă puteți închipui cît progres în omenire! și așa se și explică cum oamenii din sălbaticii au ajuns la gradul de civilizație de astăzi. Nu e aci numai munca unei generații, ci a sute și miî de generații.

Dar dacă s'ar moșteni numai însușirile bune, ar fi bine, dar se moștenesc și relele și boalele sau predispozițiile (pornirea) la boale; deaceia un sifilitic (sfrențit) nu păcătuiește numai pe spînarea lui, ci păcatul său trece la fii, nepoții și strănepoții lui și tot așa și cu bețivul și așa mai departe.

Trăește deci astfel, ca să nu te blasteme nimenea, căci: părinții mîncă aguridă și copiilor li-se strepezesc dinții.

(Sfîrșit)

Dr. D. Pășcanu.

foarte îndemnatic; știa să se preschimbe orcum voia. Vai de capul celui care ar fi îndrăznit să i-se pună împotriva!

Ciobanul se îngrozi cînd văzu pe vrăjitor, dar avea și mai mare groază de nevastă. Vrăjitorul îl întrebă unde a fost și cea văcut. Ciobanul se înapăimîntă cînd auzi întrebările. Ce să spună? Îi era frică de șarpele cel bătrîn, apoi să nu-și calce jurămîntul; dar' de treiori mai mult îi era frică de vrăjitor.

— Așa, zise vrăjitorul, acuma vino cu mine să-mi arăți earba și stîncă!

Ciobanul se luă după dînsul.

Cînd au ajuns dinaintea stîncei ciobanul zmulse un fir de earbă și atînce cu el stîncă care se deschise. Dar vrăjitorul nu voi să intre; mocanul deasemenea nici el nu intră, ci scoase o carte din buzunar și începu s'o cîtească. Ciobanul de spaimă se făcuse cumu-i varul la față.

Deodată pămîntul se cutremură. Se auzi în stîncă șuere grozave și un balaur înapăimîntător ieși din peșteră. Era șarpele cel bătrîn care se preschimbase într'un balaur grozav. Gura lui vîrsa foc, capu-i îi era îngrozitor, ear coada sa, care bătea în dreapta și în stînga, sfărîma toți copacii pe cari îi atîngea.

— Aruncă-i căpăstrul acesta în giț, strigă vrăjitorul către cioban.

Și îi dădu un fel de frînghie, fără a lua ochii de pe carte. Ciobanul luă frînghia, dar nu îndrăzni să se apropie de balaur. Dar cînd vrăjitorul îi

ECONOMIE.

Se aprinde finul singur?

Subscrisul preot gr. cat. în Ciuchici, de 16 ani raportor economic al ministerului de agricultură, având la îndemână toate publicațiile literaturii economice, am citit și experiat că finul, da, se aprinde și de sine singur. De această întrebare se ocupă și foile ung. „Gazdakör” și „Gazdasági Tanácsadó”.

În adevăr finul umed și cosit proaspăt așezat în clae adeseori ne pomenim că „se aprinde”, cum zice și Românul. Deaceia trebuie finul mai înainte întins și uscat bine. La dincontra începe a se înfierbînta, trecînd într'un fel de dospire. Și dacă nu băgăm de seamă la vreme, căldura se tot mărește pîn'ce în urma unei oxidații lăuntrice începe a arde cu flacări, mistuind uneori și alte clădiri economice din împrejurime.

Mai ușor putem feri finul de aprindere, dacă nu-l încărcăm în clăi prea mari și singurate, ci între clăi punem straturî subțiri de paie și dinlăuntru lăsăm cîteo resuflătoare (de scînduri) prin care să străbată aerul înlăuntru clăilor.

Un alt mijloc de apărare este: Dacă observăm că finul începe a miroși a ars, să cercetăm numaidecît nucumva s'au produs găuri, locuri goale în clae, pe cari îndată trebuie să le călcărîm bine. Și dacă asta nu ajută, n'avem decît să retezăm finul din clae, pănăce dăm de locul cu fin „aprins”. Aci apoi să presărăm darabe de sare ca de vr'o 10—15 cm., ear finul resuflă și-l punem frumoșel îndărăt în clae și-l călcărîm bine. Căldura și umezeala topește sarea ear apa sarată străbate prin fin, omoară bacteriile cari produc căldura, împedecînd astfel aprinderea.

De sine se aprinde finul, dacă nu-î uscat. Dar dacă stă în clae peste 75 de zile, dinlăuntru nu se mai poate aprinde.

Nicolae Béreș.

FELURIMI.

Vechimea furculițelor în Apusul Europei. Până în anul 995 furculița nu era cunoscută nici în Veneția, deși Venețienii erau în strînse legături cu Constantinopolul. În acest an fiul dogelui Orseolo luă în căsătorie pe Argila, sora împăratului din Bizanț. Aceasta mîncă la masă cu o furculiță cu doi dinți Pilda o urmară Venețienele bogate.

Firește că mulți erau împotriva acestui instrument primejdios și prorociau chiar pieirea Veneției, dacă moda aceasta grecească se va întinde. Și s'a întins, dar greu detot. În Veneția prinse rădăcini abia în anul 1360.

porunci a doua și a treia oară, el n'avu încotro, se supuse. Sărmanul mocănaș! Balaurul se încolăci înjurul lui, și înainte încă de a avea vreme să se gîndiască în ce primejdie se află, eată pe mocanul nostru pe spatele balaurului care zbură cu el în văzduh.

În clipa aceia se făcu un întuneric adînc; dar focul din ochii balaurului lumina calea prin pusturile văzduhului. Pămîntul se cutremura, petri se duceau de-a rostogolul în văzduh. Balaurul mînios bătea cu coada și'n dreapta și'n stînga și copacii pe cari îi atîngea cădeau sfărîmați cașicum ar fi fost niște verzele. Și vărșă atîta apă de maif se înece întreg pămîntul. Era cea maif cumplită pustiire. Totuși, puțin cîte puțin, mînia spurcăciunii se maif liniști. Încetă să-și maif vînture coada, nu maif vărșă apa pe pămînt; de-asemena ochii lui nu maif aruncau flacări. Ciobanului îi maif veni inima la loc. Trăgea nădejde că, de-acuma, balaurul se va coborî pe pămînt. Dar pățaniile bietului mocan nu se sfîrșiră încă. Balaurul voia să-l pedepsiască și maif tare. El se urcă tot maif sus: dince-înce maif sus: munții părea mocanului ca niște moșoroaie de furnici... Balaurul se urca mereu. Mocanul nu maif vedea acum decît soarele, stelele și norii. Balaurul rămase plutind în înălțimele cerului.

— Doamne, Dumnezeule, ce-ar. să mă fac eu? Plutesc așa în văzduh; dacă sar, mă așteaptă moartea jos, eu nu pot să zbor prin ceruri!

Așa se tînguia bietul cioban, și începu să plîngă cu lacrimi amare.

CRONICA.

Alegerea de protopop al tractului Biserica-albă s'a săvîrsit Marți, sub conducerea vrednicului protopop Traian Oprea din Verșeț, în ordine exemplară, alegîndu-se cu 34 voturi profesorul Dr. Gheorghe Dragomir, (Caransebeș) contra 24 voturi date pentru harnicul preot Ion Murgu din Sasca-montană, ear 13 voturi (ale deputaților adhoc aleși în mod antistatutar) au fost respinse.

Vorbirea avîntată a fruntașului nostru adv. Ion Micu Roșiu a făcut ca membrii sinodului prot. electoral să se despărță toți ca frații, cu gîndul împăcat, că rezultatul acestei alegeri va fi spre binele bisericii și al neamului... Amin!

Proprietarul Farmaciei „La vulturul negru”, d-nul Max de Knoblauch a fost distins la expoziția internațională industrială, comercială și artistică atît la Paris cît și la Roma cu marele premiu (medalia de aur) pentru preparatele sale cosmetice: Pudra de crin (lilie) americană. Felicitări!

Marea prăvălie Johann Belgrader și fiul, care, prin portalul cu vitrinele sale elegante, elaborate în atelierul de tîmplărie și strugărie Ion Colirlă și fiul, înfrumusețează strada principală a Orăviței, e pe deplin reconstruită și se va deschide azi.

Mercuri a fost înmormîntată cu mare pompă funebrelă Terezia Berger, fiica de 17 ani a blăjîninului ospătar Ernest Berger, antreprenorul otelului „Novac”. Doarmă lin!

La alegerile congresuale au reușit în Dieceza Caransebeșului: adv. Dr. Ion Nedelcu (cercul Oravița) Ilustr. Sa d-nul Gheorghe Serb (Iam și Bocșa), suprefect Petru Corcan (Sasca), adv. Ion Micu Roșiu (Bozovici), publicist Dr. Valeriu Braniște (Lugoj), mare proprietar Anton Mocioni (Caransebeș), deputat Baron Geza Duca de Cadar (Buziaș), adv. Dr. Petru Zepeneag (Verșeț), Ex. Sa generalul Cena (Mehadia), adv. Dr. Alexandru Morariu (Teregoava), Titu Hațieg (Prigor), Dr. Gheorghe Dobrin (Alibunar), Dr. Stefan Petrovici (Satul-nou), Dr. Gheorghe Gîrda (Făget), Constantin Pepa (Domașnia), Patrichie Drăgălină (Bistra), Dr. Petru Cornean (Valea-Boul), Dr. Aurel Novac (Biserica-albă).

În dieceza Aradului au fost aleși: Mihai Velici (Chișineu), Nicolae Oncu (Giula), Sava Ruciu (Siria), Petru Truța (Halmagi), Dr. A. Marta (Radna), Dr. Teodor Bordan (Boroșineu), Dr. St. Petrovici (Arad), Vasile Goldiș (Buteni).

Balaurul nu-î răspunse nimic.

— Balaurule, mărite balaur, fie-ți milă de mine, murmură ciobanul. Să ne coborîm pe pămînt; de acuma nu te-oî maif supăra pănă-oî pune minile pe pept!

O peatră și s'ar fi mișcat de aceste rugăminți. Balaurul însă nu zicea nici da nici ba; el nu se mișcă defel din loc.

Deodată ciobanul auzi cîntec de ciocîrlie; mare bucurie a fost pe sufletul său. Ciocîrlia se apropie de dînsul. Cînd s'a apropiat bine, el zise: — Ciocîrlie, pasere scumpă lui Dumnezeu, te rog, du-te la Părintele ceresc și povestește-i chinurile mele. Spune-î sănătate din partea mea și că îl rog să mă ajute.

Ciocîrlia zbură și duse vorba la Dumnezeu. Tatălui ceresc i-se făcu milă de cioban; el scrise ceva cu litere de aur pe foae de mestecăn, puse foae în ciocul paserei și-î porunci s'o lase să cadă pe capul balaurului.

Ciocîrlia porni cu răvașul dumnezeesc în văzduh și lăsă scrisoarea să cadă pe capul balaurului. În clipa aceia balaurul și ciobanul căzură la pămînt.

Cînd își veni în fire, mocanul văzu că se găsește lingă coliba sa; își văzu cîinele Dunai care îi aducea oile.

Dar, ca să spunem drept cum a fost, el văzu că a dormit și avusese un vis. Povestea s'a sfîrșit.

(„F. Int.”)

Virgil Caraivan.

Părechea regală engleză a sosit Marția trecută la Bombay, unde a primit omagiile aduse de un corp compus din 28 de miî de copii indieni. Copii fălăiau steaguri engleze; au cîntat apoi un imn jubilar, ear la sfîrșit o ceată aleasă, alcuită din o sută de copii în costume naționale, au dansat jocuri indice. Din Bomhay regele și regina au plecat la Delhi; viceregele, guvernatorii provinciilor și alte înalte persoane au întîmpinat pe suverani, cari și-au făcut intrarea festivă în mijlocul ovațiunilor mulțimii.

La petrecerea tinerimei noastre din localitate au suprasolvit: Dr. Ion Fometescu 10 cor.; Dr. Liviu Cigăreanu 5 cor.; Dr. Mihai Grosșianu 4-60 cor.; Dr. Ion Nedelcu, Rudolf Cucu și Francisc Tismonar, cîte 4 cor.; Emil Persecă și vād. Ana Dr. Anca, cîte 3 cor.; Kohn Lipot 2-20 cor.; Cornel Jurca, Iustin Velceanu, Nagy, Dr. Petru Corneanu, N. Stancovici și Victoria Barbu, cîte 2 cor.; Theodorovici, I. E. Tîeranu, Dr. Béla Szabó, Vasile Munteanu și Gașpar, cîte 1-20; Dr. N. Hubianu, Medii, vād. Măria Mărgineanu, Alexa Perianu, Ion Neda, Adam Franz, Vasile Nicolici, D. Beserdian, Mihai Jumanca, Stefan Muia, Gh. Urdereanu, Iuliu Pocrianu, Lazăr Cucu, notar Petru Popovici, Const. Lazăr, vād. Sofia Popovici, Vasile Alexandru, St. Popovici, Avram Lazăr, Costa Lazăr, Ana Știuca, D. Pavlov, C. Bolla, R. Seitz, L. Nedelco, Grausam, Gh. Epure, F. Pischl, Riedl, T. Talescu, Coriolan Lazăr, Iacob Botoș, Dr. P. Stoina, Maran, Giuca, vād. Sofia Baiș, Mann, Carol Guga, Krammer, Andres și Csongár, cîte 1 cor.; Iulia Treicu, Ion Duma, Pavel Ioanovici, Balea, Neda, Eugen Cigăreanu, Titius și Dr. Kalkbrenner, cîte 80 fil.; Berger, Stitz, Dodenciu și Daneș, cîte 60 fil.; Ranoî, Vasile Purgar, N. N. și Ardelean, cîte 40 fil.; Hambeck 80 fil. și N. N. 12 fil. Laolaltă 109-62 cor.

Dela 1 Ianuar va apare la Sibii „Luceafărul” săptămînal sub direcția poetului O. Goga.

Consiliul de miniștri al Turchiei a hotărîit expulsarea Italianilor din țară.

Se vestește că otelul „Concordia” al bisericii rom. din Lugoj va fi transformat într'un edificiu al școlii de fete superioare ce e pe cale a se înființa.

Reuniunea rom. de muzică din Sibii s'a constituit din nou, alegîndu-și președinte pe d-l O. Goga.

Un inginer francez a proiectat construirea unei căi ferate peste pusta Sahara, pentru a se putea transporta în Europa valorile imense din Africa.

Înlocul demisionatului Conrad de Hötzen-dorf a fost numit șef al statului major pentru armata austro-ungoră generalul Schemua.

Potrivit unui ordin recent al ministrului de agricultură nu se maif pot tăia viței sub patru săptămîni.

Aviatorul francez Prevost s'a ridicat cu încă un pasager pănă la o înălțime de 3000 metri în 55 minute, coborîndu-se apoi în 12 minute. Nou record.

Atragem luarea aminte a publicului nostru cititor asupra anunțului de pe pag. 4 a Farmaciei „La Vulturul negru” din localitate.

Mulțumită publică.

Mulțumim din suflet tuturor prietinelor și cunoscuților, cari din tristul prilej al încetării din viață a scumpei și neuitatei noastre fiice, soră, nepoată și cumnată

Terezia Berger

ne-au adresat cuvinte de mîngăiere, deosebit celorce au petrecut-o la ultimul ei lăcaș.

Oravița, 13. Decembre 1911.

În numele întristatei familii:

Ernest Berger,

ospătar.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Totfelul de inserțiuni și reclame se primesc spre publicare în **PROGRESUL** în cele mai avantajoase condițiuni cu prețuri moderate. Reclama e sufletul comerțului. — Prin reclamă la progres!

Aviz.

La **Administrația foii noastre** s'a alcătuit o societate pentru a juca la loterie cu peste 100 de lozuri, dintre cele mai bune,

cu 1—2 trageri în fiecare lună.

Membrii societății vor participa, îndată după plățirea celei dintâi rate, ear după achitarea tuturor 48 de rate lunare, cînd se dizolvă societatea, înafară de eventualul — și foarte probabilul — câștig ce se va împărți între participanți, fiecare membru va primi la mînă cîteun loz din fiecare soi cu care jucăm (foarte bune hîrtii de valoare) și lista tragerilor și pe mai departe — grătit.

Ceice doresc a se alătura cu noi la acest joc de noroc, cu cele mai bune șanse, să binevoiască a ne aviza grabnic pe cîteo cartă poștală, spre a li-se comunica detaliurile.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebun-țate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă ame-ricană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpu-nului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Aviz.

Cojoace bune, frumoase și ieftine ca la

GHEORGHE PIPELCA

în Oravița-rom. (peste drum de bise-rica ort. rom.) nicăiri. 3--1

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.

Marele magazin de lemne

a lui

BIBEL

din Oravița-română

(lîngă gară)

a trecut prin cumpărare în posesia firmei actuale:

S. Vițan, D. Draghici și A. Bojincă. 3--1

Aici se capătă cu prețuri absolut solide, lemne de ars, scînduri, șindilă și totfelul de material pentru zidiri.

Anunț.

Banca „**PLUGARUL**” s. p. a. din Cacova (Kákófalva) exarendează pe timp de 5 ani otelul, cafeneaua și ospătăria, împreună cu podrumul.

Doritorii să-și înainteze ofertele închise în plic sigilat, împreună cu un vadiu de 500 cor. pînă în 24 Decembre a. c.

Condițiunile se pot afla în orele oficioase la institutul „Plugarul”.

1--1

Direcțiunea.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui

G. Ivaskovits din strada principală

„La mîța neagră”

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în bătănia

GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

Farmacia „La vulturul negru”

(Apoteca bătrîină)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
Telefon Nr. 59.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru” din Oravița, prețul dela 40 fil. pînă la 2 cor.

Kremă de lilie americană	à Cor. 1.—
Pudră de lilie americană, albă, roză și crème	” ” 1.20
Săpun de lilie american	” ” —.70
Pieături pentru dinți	” ” 1.—
Picături chineze pentru dinți	” ” 70.—
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusă	à 20—60 ”
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1—1.50
” ” ” pentru reumă	à Cor. 1.—

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2—3 zile fără nicio cheltuială.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„**Apotecăria bătrîină**” a lui Max de Knoblauch în Oravița în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana”.